

RÓZNE

UNIVERZITNÝ PROFESOR MICHAL TOPOLSKÝ PÄTĎESIATROČNÝ

6. apríla tohto roku dožíva sa päťdesiatich rokov svojho života Michal Topolský, profesor Vysokej školy pedagogickej v Bratislave.

Pochádza z chudobnej rodiny. Gymnázium začal študovať v Petrovci a dokončil v Novom Sade, kde aj maturoval roku 1926. Vysokú školu vyštudoval na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Roku 1934 mu bol udelený doktorát filozofie a stal sa profesorom na slovenskom gymnáziu v Petrovci. Popri svojej pedagogickej činnosti pracoval aj verejne; pracoval v Matici slovenskej, písal do rôznych časopisov a najmä spolupracoval pri vydávaní časopisu Matice slovenskej *Náš život*, ktorého sa stal aj vedúcim redaktorom po spisovateľovi J. Čajakovi st. Počas vojny ako národovec a protifišasticky zmýšľajúci človek bol aj väznený.

Roku 1943 vyšiel v Petrovci prvý zväzok jeho diela *V hľadaní človeka*, ktorý je venovaný najmä otázkam teórie poznania. Po skončení vojny pôsobil ešte krátky čas v Petrovci ako profesor.

Po svojom príchode na Slovensko stal sa profesorom Pedagogickej fakulty v Bratislave. Od tých čias pracuje sústavne v oblasti marxisticko-leninskej filozofie. Vo filozofických časopisoch Slovenskej akadémie vied (*Philosophica slovacica*, *Filozofický zborník*, *Filozofický časopis*), ďalej v časopise *Pod zástavou socializmu* a inde uverejňoval články, štúdie a recenzie. Uplatňoval v nich požiadavku učiť sa zo sovietskej filozofie a tvorivo si osvojuvať marxizmus-leninizmus. Venoval sa najmä problémom teórie poznania, vedeckej metodológie a bojoval proti prežitkom buržoázných ideológií. V najnovšej dobe pripravuje štúdiu o gnozeologických problémoch dialektického materializmu. Je dobrým znalcom sovietskej filozofie a už od svojho príchodu na Slovensko ju energicky a tvorivo aplikuje.

Slovenskí filozofickí pracovníci mu do jeho ďalšej vedeckej a pedagogickej práce na poli filozofie želajú mnoho úspechov.

Red.

KONFERENCIA O ŽIVOTE A DIELE LUDOVÍTA ŠTÚRA

V dňoch 5.—7. decembra minulého roku konala sa za účasti zahraničných vedeckých pracovníkov vedecká konferencia o živote a diele Ludovíta Štúra, ktorú organizačne pripravil Historický ústav SAV. Konferencia bola vlastne prípravou k dôstojnému osláveniu Štúrovej storočnice, ktoré prebieha tohto roku a ktorým náš národ a ľud vzdáva hold jednému zo svojich najväčších synov — Ludovítovi Štúrovi a jeho spolubojovníkom.

Ráz konferencie bol pracovný. Séria referátov, ktoré si pracovníci jednotlivých ústavov a odborov plánovite a pečlivo pripravili, mala vyčerpať pokiaľ možno úplne mnohostrannú Štúrovu činnosť, vrhnúť správne svetlo aj na jeho život, jeho osobnostný vývin a zhodnotiť celkove Štúrov význam pre rozvoj nášho národného života a národnej kultúry v prvej polovici minulého storočia.

V prvom cykle referátov „Život a svetonáhľad L. Štúra“ odzneli nasledovné referáty: *Ludovít Štúr v našom národnom živote tridsiatych rokov XIX. storočia* (doc. Karol Goláň), *Verejná a politická činnosť Ludovíta Štúra v rokoch 1840—1849* (doc. Jaroslav Dubnický), *Ludovít Štúr v slovenskom živote po roku 1849* (akademik Andrej Mráz), *Svetonáhľad Ludovíta Štúra* (dr. Elena Várossová).

V druhom cykle referátov „Boj Ludovíta Štúra za sociálny pokrok“ boli prednesené

referáty: *Štúrov boj proti poddanstvu* (dr. Július Mésároš) a *Národohospodárske názory Ludovíta Štúra* (inž. Štefan Heretik).

V nasledujúcom cykle „Štúrova úloha v procese formovania slovenského buržoázneho národa a v národnom hnutí štyridsiatych rokov XIX. storočia“ zoznámili sme sa s referátmi: *Ludovít Štúr — kodifikátor spisovnej slovenčiny* (doc. Eugen Jóna), *Štúr a národná slovenská literatúra* (dr. Viktor Kochol), *Ludovít Štúr ako vychovávateľ* (doc. Ludovít Bakoš).

Konečne v štvrtom cykle „Boj Ludovíta Štúra za družbu národov“ odzneli referáty: *Ludovít Štúr a česko-slovenské vzťahy* (dr. Josef Kočí a dr. Ján Novotný), *Ludovít Štúr a Slovanstvo* (dr. Vladimír Matula).

Všetky referáty aj diskusné príspevky, ktoré k nim odzneli, zhodli sa na základe dôkladnej materiálovej analýzy v zásadnom hodnotení Štúra a priniesli v prieskume štúrovskej problematiky doteraz najviac poznatkov.

Na pozadí historických a politických udalostí súvekeho života na Slovensku a v Rakúsko-Uhorsku a na pozadí národného hnutia o slobodu bojujúcich Slovákov vyzdvihli vysoko Štúrovi vodcovskú úlohu vo formovaní ideového a politického programu tohto hnutia. Kladne ocenili ďalej Štúrove demokratické náhľady, jeho neúnavnú organizačnú a osvetovú prácu, ktorou sa usiloval pozdvihnúť duchovnú a hmotnú úroveň slovenského národa a jeho jadra — slovenského ľudu. Bez toho, aby referáty obchádzali omly a protirečenia v Štúrovom účinkovaní a v jeho svetonáhľade, postavili ho ako veľkú pozitívnu osobnosť v dejinách nášho národa, ku ktorej sa právom môžeme a máme hlásiť aj dnes a ktorej žiarivý vlastenecký odkaz bude žiť aj v budúcnosti.

V referáte o Štúrovom svetonáhľade bol široko zhodnotený aj filozofický význam Štúrovho diela. Novým spôsobom osvetlili sa tu vzťahy L. Štúra k nemeckej romantickej filozofii, najmä k filozofii Herderovej a Heglovej, ich protirečivý vplyv na formovanie a vývin vlastnej Štúrovej filozofickej koncepcie a tvorivej metódy. Dr. Városová načrtla potom konkrétne prínos Štúrovho teoretického myslenia pre rozvoj našej národnej filozofie. Vidí ho predovšetkým v tvorivom a úspešnom aplikovaní dialektickej metódy na rozbor dôležitých problémov súvekeho spoločenského života, v živelných materialistických postrechoch, ktoré možno hojne nájsť v otázkach jazyka a literatúry a konečne v prvokoch demokratičnosti a revolučnosti, ktorými je popretkávané celé Štúrovo dielo.

Konferencia o Štúrovi mala veľký význam a dosah nielen pre rozvoj našej vedeckej práce, ale vzbudila zaslúženú pozornosť aj v širších kruhoch kultúrno-osvetových pracovníkov a prostredníctvom uverejneného konferenčného materiálu dostane sa aj do rúk našej verejnosti.

v.

K HODNOTENIU KLASIKOV SVETOVEJ FILOZOFIE

Jednou z nevyhnutných podmienok prehĺbenia filozofickej práce je — ako sa na to poukázalo nedávno aj v Sovietskom Sväze — dôkladné štúdium dejín svetovej filozofie, preskúmanie a prehodnotenie všetkých systémov minulosti. Tu môže byť pre nás dobrým príkladom práca nemeckých súdruhov v Deutsche Zeitschrift für Philosophie. Prinášame zprávu o článkoch o Sokratovi a o Leibnizovi, ktoré hovoria o svojich predmetoch spôsobom objavným a tvorivým.

V 3. čísle III. (1955) ročníka uverejnil známy marxistický filozof Victor Stern článok *O Sokratovi*. Stern v ňom na základe podrobného rozboru Sokratových náhľadov a činnosti vyvracia postoj niektorých marxistických historikov filozofie, ktorí Sokrata paušálne odsudzovali pre jeho údajný idealizmus a protidemokratické zmýšľanie. Úvodom sa autor zaoberá stavom gréckej spoločnosti a gréckou vedou v dobe, v ktorej Sokrates pôsobil. Sokratovi býva vytýkané, že odvrátil pozornosť od skúmania prírody a obrátil ju výhradne na človeka. Podľa Sterna tu ide o istý krok späť, no súčasne aj o „mohutné, nadmieru cenné rozšírenie oblasti bádania a problémov filozofie. Bol to, aby sme sa vyjadřili marxistickou terminológiou, významný krok od svetonázoru, ktorý svet len interpretuje, k svetonázoru, ktorý ho mení.“ Sokrates založil ľudskú činnosť na poznaní (cnosť je naučiteľná). Prvý sa vedecky zaoberal etickými problémami a oprostil ideál morálneho konania od mi-